

CO POTŘEBUJE SLYŠET...

...naštvané dítě?

Jsem tady.
Vím, že to je pro tebe těžké.
Jak se cítíš fyzicky?
Je v pořádku cítit se naštvaný.
Se mnou jsi v bezpečí.

...smutné dítě?

Jsem tady.
Je v pořádku cítit se smutně.
Chtěl bys mluvit o tom, proč jsi smutný?
Je v pořádku plakat.
Chtěl bys obejmout?
Někdy mi je také smutno.

...úzkostné dítě?

Jsem tady.
Je v pořádku se takto cítit.
Jak se cítíš fyzicky?
Můžeš mi říct cokoliv.
Vymyslíme společně nějaký plán?

...zklamané dítě?

Jsem tady.
Je v pořádku cítit se opravdu zklamaný.
Když věci nedopadnou tak, jak jsme doufali, tak to je těžké.
Slyším tě.
Někdy věci nevypadají spravedlivě.

www.centrumlocika.cz
www.detstvibeznasili.cz

NA CO MYSLET, KDYŽ MÁ DÍTĚ ZÁCHVAT VZTEKU

Nemohu kontrolovat jeho emoce, můžu ale ovlivnit, jak na ně budu reagovat.

Zkusím to využít jako příležitost, jak se dostat blíže ke svému dítěti a jak zjistit, co potřebuje.

Tyhle pocity přejdou. Dýchej.

Beru jeho vztek na vědomí a budu s ním spolupracovat na tom, aby se to v budoucnu neopakovalo.

Nebudu si jeho vztek brát osobně. Budu se zajímat o to, co v něm vztek vyvolalo a vytvořím tak prostor, kde může být vyslyšeno.

Nebudu odpovídat, dokud sám necítím, že mohu situaci uklidnit.

Je v bezpečí. Já jsem v bezpečí. Mám na to, abych zvládl/a ustát tuhle situaci.

Moje dítě toho má teď v sobě hodně. Přejde to.

Pokusím se zjistit, co se děje uvnitř mě, než budu reagovat.

www.centrumlocika.cz
www.detstvibeznasili.cz

Nadační fond Kapka naděje

Společně s předními lékaři, odborníky a partnery zvyšujeme šanci na záchranu života dětských pacientů se závažným onemocněním. Našimi hlavními oblastmi zájmu jsou hematologie, onkologie a dětská psychiatrie. Od roku 2018 se intenzivně věnujeme právě podpoře dětské psychiatrie a souvisejících oborů. Máme za sebou významné investice v podobě rekonstrukcí vnitřních i venkovních prostor, kterým se budeme věnovat i nadále, stejně jako edukaci v této oblasti.

www.kapkanadeje.cz

Poradenské a krizové centrum

Organizace vznikla sloučením příspěvkových organizací Zlínského kraje, Dětského centra Zlín a Centra poradenství pro rodinné a partnerské vztahy. Jejím posláním je pomáhat lidem v náročných životních situacích, ve kterých dítě nebo rodiče (pečující osobu) trápí duševní obtíže. K tomu je nezbytná zejména dlouhodobá a včasná stabilizace duševního stavu dětí/pečující osoby, pomoc s praktickým nastavením fungování rodiny a související edukace rodičů/pečujících osob. Centrum nabízí šest sociálních služeb po celém Zlínském kraji.

www.pkcentrum.cz

Obě organizace se společně věnují osvětě a edukaci tématu duševního zdraví u dětí a celkové destigmatizaci tématu psychiatrické péče v ČR.

Zdroj infografiky: Centrum LOCIKA.

KAPKA NADĚJE

Podpora duševního zdraví v rodinách ve Zlínském kraji

PROČ TENTO PROJEKT?

Projektem reagujeme zejména na zvýšenou potřebu psychologické a psychoterapeutické podpory, a zároveň na nedostatečné kapacity psychologické a psychiatrické péče (především dětské).

CO PROJEKT PŘINESE?

Díky projektu budou moci rodiny od začátku vzniku duševních obtíží a nabourání běžného chodu rodiny získat v místě bydliště praktickou, včasnou podporu, včetně porady psychologa (i v době čekání na konkrétní odbornou psychologickou nebo psychiatrickou pomoc).

Díky proškolení, supervizím a účastí na odborné stáži budou naši pracovníci schopni pracovat s rodinami odborně navzdory bariéře duševních obtíží a účinněji jim pomoci řešit bezprostředně související krizové faktory ovlivňující rodinné vztahy a zázemí pro výchovu dětí. Naším cílem je spolupracovat napříč obory, společně hledat neefektivnější postup v poskytování odborných služeb rodinám.

14 TIPŮ

JAK POMOCT DĚTEM MÍT SVÉ EMOCE POD KONTROLOU

PŘESTAŇTE UČIT DĚTI, ABY SE NIKDY NEZLOBILY, NAUČTE JE, JAK SE ZLOBIT.

- 1** Ptejte se děti, jak se cítí. Zajímejte se o jejich pocity.
- 2** Nenechte děti, aby se cítili špatně za emoce, které prožívají. Mějte pochopení jak pro jejich pozitivní, tak negativní emoce.
- 3** Učte děti rozpoznávat své emoce. Pomozte jim rozpoznat a pojmenovat, co se v nich v danou chvíli odehrává.
- 4** Nepotlačujte osobitost a individualitu dětí. Nechte je volně se projevit.
- 5** Používejte v komunikaci jazyk emocí. Pojmenovávejte své vlastní emoce a vedte děti k porozumění příčinám chování druhých lidí.
- 6** Zdůrazňujte význam pozitivního přístupu k sobě sama. Učte děti směřovat pozornost na to, co se daří.
- 7** Mluvte i o nepříjemných emocích a nevyhýbejte se těžkým tématům. Učte děti chápat, že smutek je přirozenou součástí života.
- 8** Dejte dětem možnost projevit se prostřednictvím tvorby. Umožněte jim, aby vyjádřily své pocity prostřednictvím hudby, umění, tance, popř. čehokoliv dalšího, co jim bude příjemné.
- 9** Mluvte s dětmi o tom, jak zvládáte své vlastní emoce. Ujistěte se, že ví o tom, že i vy se učíte, jak mít své emoce pod kontrolou.
- 10** Choďte společně ven. Ukažte dětem, že pohyb a pobyt v přírodě je způsob, jak relaxovat a ventilovat napětí.
- 11** Jděte dětem příkladem. Ukazujte dětem na svém příkladu, jak zvládat své emoce. Děti se z velké části učí nápodobou a kopírují naše chování.
- 12** Nastavte jasné hranice a vedte děti k jejich dodržování s pevností a zároveň laskavostí. Učte děti tomu, že přestože prožívají negativní emoce, nemohou je ventilovat prostřednictvím ubližování druhým.
- 13** Ujistěte se, že děti ví, že si za vámi kdykoliv mohou přijít o svých pocitech promluvit. Zajistěte, aby děti cítily důvěru, že se vám mohou svěřit s pocity, které prožívají a vy je za to nebudete soudit.
- 14** Využívejte různé pomůcky k tomu, aby děti porozuměly jazyku emocí. Využívejte knih, pohádek, filmů, maňásků a dalších pomůcek. Učte děti chápat emoce druhých prostřednictvím věcí, které mají rády.

13 UŽITEČNÝCH VĚT PRO ZKLIDNĚNÍ DÍTĚTE

„JSEM TADY, JSI V BEZPEČÍ.“

Když se bojíme, věci vypadají horší, než jsou. Tato slova mohou dítěti nabídnout zklidnění a pocit bezpečí, zejména pokud je tak rozrušené, že se není schopno kontrolovat.

„VYPRAVĚJ MI O TOM.“

Dejte dítěti prostor, aby mohlo mluvit o svém strachu. Některé děti potřebují čas, aby si srovnaly myšlenky.

„JAK VELKÝ JE TVŮJ STRACH?“

Pomozte dítěti, aby vyjádřilo velikost svého strachu a poskytlo vám přesný obrázek toho, jak se cítí.

„CO MI CHCEŠ ŘÍCI O SVÝCH STAROSTECH?“

Dejte dítěti prostor, aby vám o svých starostech povědělo. Pokuste se jej nepřerušovat.

„MŮŽEŠ TO NAKRESLIT?“

Mnoho dětí nedokáže slovy vyjádřit své emoce. Povzbudte je, aby kreslily, malovaly nebo vystřihovaly své starosti.

„ZMĚŇTE KONEC.“

Úzkostné děti často uvíznou ve stejném vzorci chování, který nemá dobré řešení. Pomozte jim uvědomit další možnosti tím, že u vyprávěného příběhu nabídnete různá alternativní zakončení.

„CO DALŠÍHO VÍŠ O ... ?“

Některé děti se cítí lépe, pokud mají o zdroji svého strachu více informací (zejména o tornádech, včelách, výtazích, aj.)

„TEĚ SE ZHLUBOKA NADECHNU.“

Někdy jsou děti tak moc rozrušené, že nejsou schopny žádný zklidňující postup ani samy začít. V tom případě jste vy tou uklidňující strategií. Nahlas popisujte, co děláte a jak se při tom cítíte.

„CO BY SE NÁM TEĚ HODILO PRO UKLIDNĚNÍ?“

Proaktivně pracujte na osvojení zklidňujících strategií, které vaše dítě baví. Procvičujte je během dne ve chvílích, kdy se dítě cítí klidně.

„JE TO STRAŠIDELNÝ A ...“

Uznejte strach dítěte, aniž byste ho ještě více děsili - použijte za větou spojku „a“ a přidejte frázi jako: „jsi v bezpečí.“ nebo „už jsi to jednou zvládl.“ nebo „máš dobrý plán.“

„NEMOHU SE DOČKAT, AŽ MI ŘEKNEŠ ...“

Je těžké se dívat na to, jak se naše děti trápí. Mnoho rodičů se okamžitě vrhá na záchranu svého dítěte v situacích vyvolávajících úzkost.

„CO ODE MĚ POTŘEBUJEŠ?“

Místo toho, abyste se snažili uhodnout, co vaše dítě potřebuje, dejte mu příležitost, aby vám samo řeklo, co by pomohlo.

„I TENHLE POCIT PŘEJDE.“

Tuto frázi můžete použít, když je dítě na vrcholu paniky. Pocity se objevují a mizí. Často to vypadá, jako by nikdy neměly skončit, není možné tím projít, nebo to je vše příliš těžké. A to je v pořádku. Nenechte svůj mozek uvíznout v této chvíli, zaměřte se na představu budoucnosti, která přináší úlevu.